

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Εθνικών και Καποδιστριακών
Πανεπιστήμιων Αθηνών**

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΕΚΠΑ

Πανεπιστημίου 30,
Αθήνα, Τ.Κ. 106 79

Τηλ. 210 368 9687, 210
368 9767

Fax. 210 3689 691

e-mail:
vrec-acafir@senate.uoa.gr

Πληροφορίες:
Κ. Μπουρλετίδης
Σ. Κρουσανιωτάκη

Αθήνα, 15 Σεπτεμβρίου 2014

Αρ. Πρωτ/λου: 1415001925

Ημ/νια: 25/09/2014

ΠΡΟΣ: Υπουργό Παιδείας & Θρησκευμάτων κο Ανδρέα Λοβέρδο
Κοιν.: Πρύτανη ΕΚΠΑ, Καθ. Θεόδωρο Φορτσάκη
Πρόεδρο ΑΔΙΠ
Λεωφ. Συγγρού 44 Αθήνα

**ΘΕΜΑ: «Απάντηση στην εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας για τα Μη Αυτοδύναμα
Τμήματα».**

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Σε συνέχεια της από 11/9/2014 επιστολής και του συνοδευτικού αιτήματός σας, αποστέλλουμε την ανάλυση και τις προτάσεις του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών για το ζήτημα των μη αυτοδύναμων τμημάτων. Η περίπτωση μας, όπως αποτυπώνεται και στον πίνακα του Παραρτήματος 4 της εκδέσεως της ΑΔΙΠ, εκπροσωπείται από τρία (3) τμήματα, το τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, το τμήμα Σλαβικών Σπουδών και το τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών.

(Α) Γενικές Παρατηρήσεις (δεν αφορούν μόνο το ΕΚΠΑ)

1. Θα πρέπει πρωτίστως να επισημανθεί ότι η έκθεση της ΑΔΙΠ αναφέρεται στην μη πλήρωση του κριτηρίου της αυτοδυναμίας των τμημάτων αναφέροντας εσφαλμένα ότι... «Παρά την εφαρμογή του Σχεδίου ΑΘΗΝΑ, σημαντικός αριθμός τμημάτων ΑΕΙ εξακολουθεί να μην πληροί το κριτήριο της αυτοδυναμίας (ο αριθμός των μελών ΔΕΠ/ΕΠ να είναι μεγαλύτερος του 9) σύμφωνα με το Ν. 2454/97 (ΦΕΚ 7 Α'), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο

13 παρ. 51 του Ν. 3149/2003». Όμως στην παράγραφο 3 του άρθρου 15 του Ν. 2454/97(ΦΕΚ 7 Α'), αναφέρεται ρητά ότι.. «Τμήματα των ΑΕΙ αποκτούν αυτοδύναμη λειτουργία μόλις ολοκληρωθούν οι διαδικασίες: **ι) διορισμού εννέα (9) μελών Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού, εκ των οποίων τουλάχιστον τα τέσσερα (4) στις βαθμίδες του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή και οπωσδήποτε τα δύο εξ αυτών στη βαθμίδα του καθηγητή...**» **Συνεπώς και τα τμήματα με εννέα (9) μέλη ΔΕΠ/ΕΠ θεωρούνται (& τυπικά) αυτοδύναμα.**

2. Η ίδια η έννοια της αυτοδυναμίας ή της μη αυτοδυναμίας ενός τμήματος Πανεπιστημίου ή ΑΤΕΙ δεν συνδέεται αναγκαστικά ούτε συνοδεύεται από συμπεράσματα ως προς την επιστημονική - διδακτική – ερευνητική ανεπάρκεια ή και μη βιωσιμότητά του. Τα ανωτέρω και ειδικά το θέμα της βιωσιμότητας θα πρέπει να κρίνονται με βάση τα συλλεγόμενα στοιχεία των εσωτερικών και εξωτερικών αξιολογήσεων, τα πορίσματα των εξωτερικών αξιολογήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με την ΑΔΙΠ, τις απαιτήσεις των προγραμμάτων σπουδών των εν λόγω τμημάτων, τα καταγεγραμμένα μαθησιακά αποτελέσματα των προγραμμάτων σπουδών και βέβαια από το εάν καλύπτονται ή όχι οι προσφερόμενες θέσεις εισακτέων των τμημάτων ύστερα από την ολοκλήρωση των πανελλαδικών εξετάσεων και των μετεγγραφών των φοιτητών.
3. Επίσης, η αυτοδυναμία ή όχι των τμημάτων προκύπτει τυπικά εν πολλοίς από τον αριθμό των εκλεγέντων και ήδη διορισμένων μελών ΔΕΠ/ΕΠ. Όπως έχει όμως επισημανθεί από αρκετά τμήματα και βέβαια έχει υπογραμμισθεί από τους εξωτερικούς αξιολογητές των κλιμακίων της ΑΔΙΠ, με ευθύνη της Πολιτείας και όχι των τμημάτων, εκκρεμούν διορισμοί εκλεγέντων μελών ΔΕΠ/ΕΠ. Σε κάποιες περιπτώσεις οι εκκρεμότητες αυτές ξεπερνούν σε χρονικό διάστημα την τριετία. Επίσης ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις τμημάτων τα οποία στο παρελθόν ήταν αυτοδύναμα, όμως η αποχώρηση ή και η συνταξιοδότηση μελών ΔΕΠ/ΕΠ παράλληλα με την μη πλήρωση των θέσεών τους μπορεί να έχει οδηγήσει σε διάφορα προβλήματα μεταξύ των οποίων και η μη αυτοδυναμία.
4. Σύμφωνα με την από 08/5/2014- Αρ. Πρωτοκόλλου 1398 επιστολή του Προέδρου της ΑΔΙΠ με θέμα: «**Ακαδημαϊκή Πιστοποίηση των Προγραμμάτων Σπουδών στην Ανώτατη Εκπαίδευση**», όσα τμήματα έχουν

περάσει εξωτερική αξιολόγηση από τα κλιμάκια της ΑΔΙΠ θεωρούνται πιστοποιημένα και κατά συνέπεια πληρούν από κάθε άποψη το κριτήριο της «Βιωσιμότητας». Για τη διευκόλυνσή σας παραθέτουμε το σχετικό απόσπασμα: «..Η διαδικασία ακαδημαϊκής πιστοποίησης αφορά, αρχικά, τα προγράμματα σπουδών που ξεκίνησαν να λειτουργούν μετά την ψήφιση του Ν.4009/11, ενώ τα προγράμματα σπουδών που λειτουργούσαν κατά τη δημοσίευση του ως άνω νόμου θεωρούνται πιστοποιημένα. Για τα τελευταία, η διαδικασία της ακαδημαϊκής πιστοποίησης θα εφαρμοσθεί μετά από πρόσκληση της ΑΔΙΠ σε εύλογο χρόνο, ως συνέχεια της διαδικασίας αξιολόγησης. Επίσης σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας (άρθρο 71.2 ν.4009/11) δεν απαιτείται πιστοποίηση αναθεωρήσεων επί μέρους πτυχών των προγραμμάτων...».

5. Τέλος θα πρέπει να διευκρινισθεί εάν ισχύει τελικά μετά την εφαρμογή του Ν. 4009/2011 ο διαχωρισμός σε αυτοδύναμα και μη αυτοδύναμα τμήματα. Αυτό το αναφέρουμε διότι στην εγκύκλιο του Ειδικού Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης, με ημερομηνία 9-12-2011, Αρ. πρωτ. Βαθμ. Πρωτ. Φ.122.1/350/141732/Β2, με θέμα «**Ερμηνεία Διατάξεων του Ν.4009/2011**», στη σελίδα 5 υπάρχει ειδική αναφορά στο θέμα των μη αυτοδύναμων τμημάτων. Πιο συγκεκριμένα στην υποπαράγραφο Γ) Μη Αυτοδύναμα Τμήματα αναφέρονται τα εξής: «**Στο νέο νόμο δε περιλαμβάνεται διάκριση αυτοδύναμων και μη αυτοδύναμων Τμημάτων στα Πανεπιστήμια. Τα Πανεπιστήμια τα οποία διαθέτουν μη αυτοδύναμα Τμήματα οφείλουν μέχρι τη δημοσίευση του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού τους, να ρυθμίσουν θέματα τα οποία αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του αρθ. 77 του Ν.4009/2011 με απόφαση της Συγκλήτου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης**». Συνεπώς θα πρέπει να επανεξεταστεί κατά τη γνώμη μας το εάν ισχύει πλέον ο διαχωρισμός σε αυτοδύναμα και μη αυτοδύναμα τμήματα.

(B) Ειδικές Παρατηρήσεις για τα τμήματα του ΕΚΠΑ που αναφέρονται ως μη αυτοδύναμα στην έκδοση της ΑΔΙΠ

Καταρχάς θα πρέπει να τονισθεί ότι και τα τρία τμήματα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, που χαρακτηρίζονται στην έκδοση της ΑΔΙΠ ως μη αυτοδύναμα, παρέχουν υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικό και

ερευνητικό έργο, έχουν αυξημένη ζήτηση από υποψηφίους των Πανελλαδικών εξετάσεων, θεραπεύουν αντικείμενα σπουδών ιδιαίτερα εξειδικευμένα, εξαιρετικής σημασίας, ιδίως για το κεντρικό Πανεπιστήμιο της χώρας, και βέβαια είναι όχι απλώς διώσιμα, αλλά παρέχουν και σαφείς προοπτικές ανάπτυξης.

Ακολουθούν λεπτομέρειες για κάθε τμήμα ξεχωριστά ενώ επισυνάπτονται ως παράρτημα, στοιχεία για το κάθε τμήμα, τα οποία τηρούνται στο Πληροφοριακό Σύστημα της ΜΟΔΙΠ ΕΚΠΑ και έχουν αποσταλεί στην ΑΔΙΠ, καθώς και τα πορίσματα των εξωτερικών αξιολογητών για τα δύο (2) από τα τρία (3) τμήματα στα οποία έχει ολοκληρωθεί η εξωτερική αξιολόγηση.

(B1) Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών

1. Το τμήμα διαθέτει έντεκα (11) μέλη ΔΕΠ/ΕΠ, συνεπώς υπερκαλύπτεται ήδη το κριτήριο της αυτοδυναμίας. Στην ιστοσελίδα του τμήματος και συγκεκριμένα στην υπερσύνδεση ([link](#)), που επισυνάπτουμε αναφέρονται τα ονόματα των μελών ΔΕΠ καθώς και το ΦΕΚ διορισμού τους. <http://www.turkmas.uoa.gr/an8ropino-dynamiko/melh-dep.html>
2. Το τμήμα έχει ολοκληρώσει την εξωτερική του αξιολόγηση, (9-4-2014 εστάλη από την ΑΔΙΠ το τελικό πόρισμα το οποίο και επισυνάπτεται), με ιδιαίτερα ευμενή σχόλια που δεικνύουν τη χρησιμότητα και το έργο που επιτελεί. **Συνεπώς το πρόγραμμα είναι πιστοποιημένο από την ΑΔΙΠ και δεν τίθεται θέμα βιωσιμότητας.**
3. Υπάρχει σημαντικό ενδιαφέρον από την κοινωνία όπως αυτό αποτυπώνεται στην κάλυψη των προσφερόμενων θέσεων φοίτησης του τμήματος. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, οι επιτυχόντες στις πανελλαδικές ήταν 122, ενώ ο τελικός αριθμός των εισαχθέντων όλων των κατηγοριών διαμορφώθηκε σε 126. Συνεπώς υπερκαλύφθηκαν οι προσφερόμενες θέσεις.
4. Αξίζει επίσης να τονισθεί η ιδιαίτερη σημασία της ύπαρξης και αποδοτικής λειτουργίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών ενός τμήματος αυτού του περιεχομένου, με την έννοια επιστημονικού συνδέσμου όχι μόνο προς μια ιδιαίτερα σημαντική γειτονική χώρα αλλά και προς μια ολόκληρη ήπειρο.

(B2) Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας

1. Το τμήμα διαθέτει οκτώ (8) μέλη ΔΕΠ/ΕΠ, συνεπώς βρίσκεται πολύ κοντά στην κάλυψη του τυπικού κριτηρίου της αυτοδυναμίας. Αξίζει να αναφέρουμε ότι εκκρεμεί υπό προκήρυξη στο Υπουργείο, από τετραετίας, θέση Επίκουρου Καθηγητή (τελευταία επαναπροκήρυξη λόγω εφαρμογής του ν. 4009/11 για αλλαγή βαθμίδας με αρ. πρωτ. Υ.ΠΑΙ.Θ. 25910/12-3-12). Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι είναι νεοσύστατο, έχει συμπληρώσει τρία χρόνια λειτουργίας και προέκυψε ύστερα από την κατάτμηση του προγενέστερου τμήματος Ιταλικής και Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας
2. Το τμήμα έχει ολοκληρώσει την εξωτερική του αξιολόγηση (12-12-2013 εστάλη από την ΑΔΙΠ το τελικό πόρισμα το οποίο και επισυνάπτεται). Σε αυτό προτείνεται η αύξηση των μελών ΔΕΠ τουλάχιστον κατά ένα ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι του τμήματος, ενώ το ίδιο κείμενο προτείνει.. *«την ένθερμη υποστήριξη αυτού του νέου τμήματος, μοναδικού στον ελλαδικό χώρο, το οποίο θεωρεί ότι έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει μια μελλοντική ακαδημαϊκή, ερευνητική και πολιτιστική δράση όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή. (σελ.21 του πορίσματος)*
3. Η ολοκλήρωση της εξωτερικής αξιολόγησης του τμήματος σύμφωνα με την επιστολή –εγκύκλιο της ΑΔΙΠ (8/5/2014- Αρ. Πρωτοκόλλου 1398 με θέμα: «Ακαδημαϊκή Πιστοποίηση των Προγραμμάτων Σπουδών στην Ανώτατη Εκπαίδευση», με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος **είναι πιστοποιημένο από την ΑΔΙΠ και δεν τίθεται θέμα βιωσιμότητας.**
4. Υπάρχει σημαντικό ενδιαφέρον από την κοινωνία όπως αυτό αποτυπώνεται στην κάλυψη των προσφερόμενων θέσεων του τμήματος. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, οι επιτυχόντες στις πανελλαδικές ήταν 74, ενώ ο τελικός αριθμός των εισαχθέντων όλων των κατηγοριών διαμορφώθηκε σε 89. Συνεπώς υπερκαλύφθηκαν οι προσφερόμενες θέσεις.
5. Είναι επίσης βασική η σημασία ενός τμήματος – συνδέσμου του ΕΚΠΑ με όλο τον (ιδιαίτερα πλέον αναπτυσσόμενο) ισπανόφωνο κόσμο εντός αλλά και εκτός Ευρώπης (Λατινική Αμερική).

(B3) Τμήμα Σλαβικών Σπουδών

1. Το Τμήμα Σλαβικών Σπουδών, το οποίο υπάγεται στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστήμιο Αθηνών, είναι νέο τμήμα το οποίο ιδρύθηκε το 2007 με το Π.Δ 136/31-7-2007 και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές το Ακαδημαϊκό έτος 2008-2009. Το τμήμα διαθέτει τέσσερα (4) μέλη ΔΕΠ/ΕΠ. Παρότι δεν καλύπτεται το τυπικό κριτήριο της αυτοδυναμίας δεν υπάρχουν προβλήματα στην υλοποίηση του σημαντικού διδακτικού και ερευνητικού έργου του τμήματος. Αφενός διότι απασχολεί έντεκα (11) Διδάσκοντες οι περισσότεροι εκ των οποίων απασχολούνται ως συμβασιούχοι βάσει του προεδρικού διατάγματος 407/80 και αφετέρου διότι μέρος των διδακτικών αναγκών του τμήματος καλύπτεται από προσφερόμενα μαθήματα άλλων τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής (Τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας, Τμήμα Φιλολογίας), τα οποία είναι κοινά με το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος Σλαβικών Σπουδών. Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί ότι εκκρεμεί διορισμός εκλεγμένου μέλους – λέκτορα (πρυτανική πράξη αρ. 916 από 8.1.2013), ενώ αναπάντητο από το 2010 (14.9.2010) έως σήμερα μένει το αίτημα του Τμήματος για προκήρυξη νέας θέσης Δ.Ε.Π. που έχει αποσταλεί προς το Υπουργείο Παιδείας.
2. Ο συνολικός αριθμός των φοιτητών του τον Φεβρουάριο του 2014 ήταν 285, εκ των οποίων 236 ενεργοί και 49 πέραν της κανονικής διάρκειας. Περιλαμβάνει τρεις κατευθύνσεις: Ανατολικών, Δυτικών και Νοτίων Σλαβικών Σπουδών. Το πτυχίο που χορηγεί το Τμήμα είναι ενιαίο και για τις τρεις κατευθύνσεις (δηλώνεται όμως εξαρχής η ειδική κατεύθυνση) και έχει τον τίτλο: «Πτυχίο Τμήματος Σλαβικών Σπουδών». Στα δύο πρώτα εξάμηνα το πρόγραμμα σπουδών είναι ενιαίο, ενώ δίνεται έμφαση στη Ρωσική γλώσσα. Από τα επόμενα εξάμηνα οι φοιτητές επιλέγουν υποχρεωτικά μία από τις προσφερόμενες γλώσσες, οι οποίες στην πρώτη φάση είναι οι ακόλουθες: Βουλγαρική, Ουκρανική, Πολωνική. Στο άμεσο μέλλον προβλέπεται να ενταχθούν στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος η Σερβική/Κροατική και η Τσεχική.
3. Υπάρχει σημαντικό ενδιαφέρον από την κοινωνία όπως αυτό αποτυπώνεται στην κάλυψη των προσφερόμενων θέσεων του τμήματος. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014, οι επιτυχόντες στις πανελλαδικές ήταν 75, ενώ ο τελικός αριθμός των εισαχθέντων όλων των

κατηγοριών διαμορφώθηκε σε 85. Συνεπώς υπερκαλύφθηκαν οι προσφερόμενες θέσεις. Δηλωτική της αυξανόμενης προσέλευσης αποτελεί η διαπίστωση ότι στα μηχανογραφικά των υποψηφίων, το τμήμα δηλώνεται ως πρώτη ή δεύτερη επιλογή. Ιδιαίτερη ζήτηση έχει το Τμήμα από τους ομογενείς των Σλαβικών Χωρών, καθώς και από πτυχιούχους άλλων Τμημάτων της Φιλοσοφικής και άλλων Σχολών.

4. Το τμήμα, ως νεοσύστατο και επειδή δεν είχε συμπληρώσει έξι χρόνια λειτουργίας όπως προέβλεπε ο Ν.3374/2005, δεν συμμετείχε στον αρχικό κύκλο εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης του ΕΚΠΑ. Ολοκληρώνει μόλις τώρα τις διαδικασίες εσωτερικής αυτοαξιολόγησης ώστε στη συνέχεια να γίνει η εξωτερική του αξιολόγηση και πιστοποίηση από την ΑΔΙΠ.
5. Είναι αυτονόητη αλλά και αξίζει να εξαρθεί η στρατηγική σημασία για την Ελλάδα της διατήρησης και ενίσχυσης αυτού του τμήματος, το οποίο προάγει ουσιαστικά τη συνεργασία, την εκπαίδευση και την έρευνα ως προς τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και διασφαλίζει έτσι τη σύνδεση του ΕΚΠΑ με ένα μεγάλο, αναπτυσσόμενο και ιστορικά συνδεδεμένο με την Ελλάδα γεωγραφικό χώρο. Ας σημειωθεί ότι ο χώρος αυτός περιλαμβάνει δεκατρείς Σλαβικές χώρες (από τις οποίες έξι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης) με πάνω από εκατό Τμήματα Κλασσικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών.

Βάσει όλων των παραπάνω διεξοδικά εκτεθέντων στοιχείων καθίσταται σαφές ότι δεν τίθεται θέμα βιωσιμότητας αυτών των τμημάτων, αλλά επιβίωσης της έννοιας μιας εύλογης ανάπτυξης του ΕΚΠΑ χωρίς τη δυναμική παρουσία τους στην όλη εξέλιξή του.

Με εκτίμηση,

(υπογραφή)*

Καθηγητής Κωνσταντίνος Μπουραζέλης
Αναπληρωτής Πρύτανη ΕΚΠΑ

*Η υπογραφή έχει τεθεί στο πρωτότυπο που παραμένει στο αρχείο του φορέα.